

Πρὸς Γάλτας

1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος^a αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·^a ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁴ τοῦ δόντος^a ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέλθῃ^b ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος^c πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ⁵ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. ⁶ Θαυμάζω^a ὅτι οὕτως ταχέως^b μετατίθεσθε^c ἀπὸ τοῦ καλέσαντος^d ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ⁷ ὃ οὐκ ἔστιν^a ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσιν^b οἱ ταρασσόντες^c ὑμᾶς καὶ θέλοντες^d μεταστρέψαι^e τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ⁸ ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ἡμεῖς εὐαγγελίζηται^a ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα^b ὑμῖν, ἀνάθεμα^c ἔστω.^d ⁹ ὡς προειρήκαμεν,^a καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,^b εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται^c παρ' ὃ παρελάβετε,^d ἀνάθεμα^e ἔστω.^f ¹⁰ Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω^a ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ^b ἀνθρώποις ἀρέσκειν;^c ἢ εἴ ἔτι ἀνθρώποις ἡρεσκον,^d Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.^e ¹¹ Γνωρίζω^a γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν^b ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν^c κατὰ ἄνθρωπον. ¹² οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον^a αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην,^b ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως^c Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹³ Ἠκούσατε^a γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν^b ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ,^c ὅτι καθ'

Chapter 1

1 a VPAAGMS
2 a NGFS Γαλατία Galatia
4 a VPAAGMS
b V3SAMS ἐξαιρέω to gouge
c VPRAGMS ἐνίστημι to be present
6 a V1SPAI
b ταχέως quickly
c V2PPMI μετατίθημι to change
d VPAAGMS
7 a V3SPAI
b V3PPAI
c VPPANMP ταρασσώ to trouble

d VPPANMP
e VNAA μεταστρέφω to pervert
8 a V3SPMS
b V1PAMI
c NNNS ἀνάθεμα curse
d V3SPAM
9 a V1PRAI προλέγω to tell beforehand
b V1SPAI
c V3SPMI
d V2PAAI
e NNNS ἀνάθεμα curse
f V3SPAM
10 a V1SPAI
b V1SPAI
c VNPA ἀρέσκω to please

d V1SIAI ἀρέσκω to please
e V1SIMI
11 a V1SPAI γνωρίζω to make known
b VPAPANS
c V3SPAI
12 a V1SAAI
b V1SAPI
c NGFS ἀποκάλυψις revelation
13 a V2PAAI
b NAFS ἀναστροφή way of life
c NDMS Ἰουδαϊσμός Judaism

ὑπερβολὴν^d ἐδίωκον^e τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν^f αὐτήν, ¹⁴ καὶ
προέκοπτον^a ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ^b ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας^c ἐν τῷ γένει^d μου,
περισσοτέρως^e ζηλωτῆς^f ὑπάρχων^g τῶν πατρικῶν^h μου παραδόσεων.ⁱ ¹⁵ ὅτε
δὲ ἔυδόκησεν^a ὁ ἀφορίσας^b με ἐκ κοιλίας^c μητρός μου καὶ καλέσας^d διὰ τῆς
χάριτος αὐτοῦ ¹⁶ ἀποκαλύψαι^a τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι^b
αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην^c σαρκὶ καὶ αἵματι, ¹⁷ οὐδὲ
ἀνῆλθον^a εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον^b εἰς
Ἀραβίαν,^c καὶ πάλιν ὑπέστρεψα^d εἰς Δαμασκόν.^e ¹⁸ Ἐπειτα^a μετὰ ἔτη τρία^b
ἀνῆλθον^b εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι^c Ἐκκλησίαν,^d καὶ ἐπέμεινα^e πρὸς αὐτὸν
ἡμέρας δεκαπέντε.^f ¹⁹ ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον,^a εἰ μὴ Ἰάκωβον
τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. ²⁰ ἃ δὲ γράφω^a ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ
ψεύδομαι.^b ²¹ Ἐπειτα^a ἦλθον^b εἰς τὰ κλίματα^c τῆς Συρίας^d καὶ τῆς Κιλικίας.^e
²² ἤμην^a δὲ ἀγνοούμενος^b τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν
Χριστῷ, ²³ μόνον δὲ ἀκούοντες^a ᾔσαν^b ὅτι Ὁ διώκων^c ἡμᾶς ποτε νῦν
εὐαγγελίζεται^d τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει,^e ²⁴ καὶ ἐδόξαζον^a ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

d NAFS ὑπερβολή all-surpassing	c NGFS κοιλία any and all internal organs	f NAFP δεκαπέντε fifteen
e V1SIAI	d VPAANMS	19 a V1SAAI
f V1SIAI πορθέω to destroy	16 a VNAA ἀποκαλύπτω to reveal	20 a V1SPAI
14 a V1SIAI προκόπτω to go ahead	b V1SPMS	b V1SPMI ψεύδομαι to lie
b NDMS Ἰουδαϊσμός Judaism	c V1SAMI προσανατίθηναι to add	21 a ἔπειτα then
c NAMP συνηλικιώτης person of one's own age	17 a V1SAAI ἀνέρχομαι to go up	b V1SAAI
d NDNS γένος family	b V1SAAI	c NANP κλίμα region
e περισσοτέρως more	c NAFS Ἀραβία Arabia	d NGFS Συρία Syria
f NNMS ζηλωτῆς zealot	d V1SAAI	e NGFS Κιλικία Cilicia
g VPPANMS	e NAFS Δαμασκός Damascus	22 a V1SIMI
h NGFP πατρικός paternal	18 a ἔπειτα then	b VPPPNMS ἀγνοέω to be ignorant
i NGFP παράδοσις tradition	b V1SAAI ἀνέρχομαι to go up	23 a VPPANMP
15 a V3SAAI εὐδοκέω to be well pleased	c VNAA ἱστορέω to get acquainted with	b V3PIAI
b VPAANMS ἀφορίζω to separate	d NAMS Κηφᾶς Cephas	c VPPANMS
	e V1SAAI ἐπιμένω to stay	d V3SPMI
		e V3SIAI πορθέω to destroy
		24 a V3PIAI
		Chapter 2

2 Ἐπειτα^a διὰ δεκατεσσάρων^b ἐτῶν πάλιν ἀνέβην^c εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρναβᾶ^d συμπαραλαβὼν^e καὶ Τίτον.^f 2 ἀνέβην^a δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν.^b καὶ ἀνθέμην^c αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω^d ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν,^e μή πως εἰς κενὸν^f τρέχω^g ἢ ἔδραμον.^h 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτος^a ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλλήν^b ὢν,^c ἠναγκάσθη^d περιτμηθῆναι.^e 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους^a ψευδαδέλφους,^b οἵτινες παρεισῆλθον^c κατασκοπῆσαι^d τὴν ἐλευθερίαν^e ἡμῶν ἣν ἔχομεν^f ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς ἱκανοποιήσουσιν—^g 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἵξαμεν^a τῇ ὑποταγῇ,^b ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ^c πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων^a εἶναί^b τι— ὁποῖοί^c ποτε ἦσαν^d οὐδέν μοι διαφέρει.^e πρόσωπον ἑθὺς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει—^f ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες^g οὐδὲν προσανέθεντο,^h 7 ἀλλὰ τὸνναντίον^a ἰδόντες^b ὅτι πεπίστευμαι^c τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας^d καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, ⁸ ὁ γὰρ ἐνεργήσας^a Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν^b τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν^c καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, ⁹ καὶ γνόντες^a τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν^b μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς^c καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες^d στῦλοι^e εἶναι,^f δεξιὰς ἔδωκαν^g ἐμοὶ καὶ Βαρναβᾶ^h κοινωνίας,ⁱ ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν. ¹⁰ μόνον τῶν

- 1 a ἔπειτα *then*
b NGNP δεκατέσσαρες *fourteen*
c V1SAAI
d NGMS Βαρναβᾶς *Barnabas*
e VPAANMS
συμπαραλαμβάνω *to take along with*
f NAMS Τίτος *Titus*
2 a V1SAAI
b NAFS ἀποκάλυψις *revelation*
c V1SAMI ἀνατίθεμαι *to set before*
d V1SPAI
e VPPADMP
f NANS κενός *empty*
g V1SPAS τρέχω *to run*
h V1SAAI τρέχω *to run*
3 a NNMS Τίτος *Titus*
b NNMS Ἑλλήν *Greek*
c VPPANMS
d V3SAPI ἀναγκάζω *to compel*
e VNAP περιτέμνω *to circumcise*

- 4 a NAMP παρείσακτος *brought in secretly*
b NAMP ψευδάδελφος *false brother*
c V3PAAI παρεισέρχομαι *to come in*
d VNAA κατασκοπέω *to spy on*
e NAFS ἐλευθερία *freedom*
f V1PPAI
g V3PFAI καταδουλώω *to make a slave*
5 a V1PAAI εἶκω *to give in*
b NDFS ὑποταγή *obedience*
c V3SAAS διαμένω *to remain*
6 a VPPAGMP
b VNPA
c NNMP ὁποῖος *what kind of*
d V3PIAI
e V3SPAI διαφέρω *to carry*

- f V3SPAI
g VPPANMP
h V3PAMI προσανατίθῃμι *to add*
7 a NANS τὸνναντίον *but*
b VPAANMP
c V1SRPI
d NGFS ἀκροβυστία *uncircumcision*
8 a VPAANMS ἐνεργέω *to be at work in*
b NAFS ἀποστολή *apostleship*
c V3SAAI ἐνεργέω *to be at work in*
9 a VPAANMP
b VPAPAFS
c NNMS Κηφᾶς *Cephas*
d VPPANMP
e NNMP στῦλος *pillar*
f VNPA
g V3PAAI
h NDMS Βαρναβᾶς *Barnabas*
i NGFS κοινωνία *fellowship*

πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν,^a ὃ καὶ ἐσπούδασα^b αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.^c ¹¹ Ὅτε δὲ ἦλθεν^a Ἦ Κηφᾶς^b εἰς Ἀντιόχειαν,^c κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην,^d ὅτι κατεγνωσμένος^e ἦν.^f ¹² πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν^a τινος ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν.^b ὅτε δὲ ἦλθον,^c ὑπέστελλεν^d καὶ ἀφώριζεν^e ἑαυτόν, φοβούμενος^f τοὺς ἐκ περιτομῆς. ¹³ καὶ συνυπεκρίθησαν^a αὐτῷ Ἦ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρναβᾶς^b συναπήχθη^c αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.^d ¹⁴ ἀλλ' ὅτε εἶδον^a ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν^b πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον^c τῷ Ἦ Κηφᾶ^d ἔμπροσθεν πάντων. Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων^e ἐθνικῶς^f Ἦ καὶ Ἦ οὐκ Ἰουδαϊκῶς^g ζῆς,^h Ἦ πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζειςⁱ Ἰουδαῖζειν,^j ¹⁵ Ἦμεῖς φύσει^a Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί,^b ¹⁶ εἰδότες^a Ἦ δὲ ὅτι οὐ δικαιоῦται^b ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,^c καὶ Ἦμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν,^c ἵνα δικαιωθῶμεν^d ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, Ἦ ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται^e πᾶσα σὰρξ. ¹⁷ εἰ δὲ ζητοῦντες^a δικαιωθῆναι^b ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν^c καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος;^d μὴ γένοιτο.^e ¹⁸ εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα^a ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ,^b παραβάτην^c ἑμαυτὸν Ἦ συνιστάνω.^d ¹⁹ ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον^a ἵνα θεῷ ζήσω.^b Χριστῷ συνεσταύρωμαι.^c ²⁰ ζῶ^a δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ^b

- 10 a V1PPAS μνημονεύω to remember
b V1SAAI σπουδάζω to be eager
c VNAA
11 a V3SAAI
b NNMS Κηφᾶς Cephas
c NAFS Ἀντιόχεια Antioch
d V1SAAI ἀνθίστημι to resist
e VPRPNMS καταγινώσκω to condemn
f V3SIAI
12 a VNAA
b V3SIAI συνεσθίω to eat with
c V3PAAI
d V3SIAI ὑποστέλλω to draw back
e V3SIAI ἀφορίζω to separate
f VPPMNMS
13 a V3PAPI
συνυποκρίνομαι to join in one's hypocrisy

- b NNMS Βαρναβᾶς Barnabas
c V3SAPI συναπάγω to be led away
d NDFS ὑπόκρισις hypocrisy
14 a V1SAAI
b V3PPAI ὀρθοποδέω to act in line with
c V1SAAI
d NDMS Κηφᾶς Cephas
e VPPANMS
f ἐθνικῶς ike a Gentile,
g Ἰουδαϊκῶς in the manner of Jews
h V2SPAI
i V2SPAI ἀναγκάζω to compel
j VNPA Ἰουδαῖζω to follow Jewish customs
15 a NDFS φύσις nature
16 a VPRANMP
b V3SPPI

- c V1PAAI
d V1PAPS
e V3SFPI
17 a VPPANMP
b VNAP
c V1PAPI
d NNMS διάκονος servant
e V3SAMO
18 a V1SAAI καταλύω throw down
b V1SPAI
c NAMS παραβάτης lawbreaker
d V1SPAI συνιστάνω to understand
19 a V1SAAI
b V1SAAS
c V1SRPI συσταυρόομαι to be crucified with
20 a V1SPAI
b V3SPAI

δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ^c ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ^d τῇ τοῦ ῥυίου τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός^e με καὶ παραδόντος^f ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. ²¹ οὐκ ἀθετῶ^a τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεάν^b ἀπέθανεν.^c

3 Ὡ^a ἀνόητοι^b Γαλάται,^c τίς ὑμᾶς ῥέβασκανεν,^d οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς ῥπροεγράφη^e ἐσταυρωμένος;^f ² τοῦτο μόνον θέλω^a μαθεῖν^b ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε^c ἢ ἐξ ἀκοῆς^d πίστεως; ³ οὕτως ἀνόητοί^a ἐστε;^b ἐναρξάμενοι^c πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;^d ⁴ τοσαῦτα^a ἐπάθετε^b εἰκῇ;^c εἴ γε^d καὶ εἰκῇ.^e ⁵ ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν^a ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν^b δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς^c πίστεως; ⁶ καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν^a τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη^b αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁷ Γινώσκετε^a ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι ῥυιοὶ εἰσιν^b Ἀβραάμ. ⁸ προῖδοῦσα^a δὲ ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ^b τὰ ἔθνη ὁ θεὸς προευηγγελίστατο^c τῷ Ἀβραάμ ὅτι Ἐνευλογηθήσονται^d ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ⁹ ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται^a σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν^a ὑπὸ κατάραν^b εἰσίν,^c γέγραπται^d γὰρ ῥὅτι Ἐπικατάρατος^e πᾶς ὃς οὐκ ῥἐμμένει^f πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις^g ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι^h αὐτά. ¹¹ ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται^a παρὰ τῷ θεῷ δῆλον,^b ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται,^c

c V1SPAI	3 a NNMP ἀνόητος <i>foolish</i>	b V3SPAI
d V1SPAI	b V2PPAI	c V3SAMI
e VPAAGMS	c VPAMNMP ἐνάρχομαι	προευαγγελίζομαι <i>to</i>
f VPAAGMS	to begin	announce the gospel in
21 a V1SPAI ἀθετέω <i>to</i>	d V2PPMI ἐπιτελέω <i>to</i>	advance
reject	finish	d V3PFPI ἐνευλογέω <i>to be</i>
b δωρεάν <i>freely</i>	4 a NANP τοσοῦτος <i>so great</i>	blessed
c V3SAAI	b V2PAAI	9 a V3PPPI
Chapter 3	c εἰκῇ <i>in vain</i>	10 a V3PPAI
1 a ὦ <i>O!</i>	d γέ <i>indeed</i>	b NAFS κατάρα <i>curse</i>
b NMP ἀνόητος <i>foolish</i>	e εἰκῇ <i>in vain</i>	c V3PPAI
c NMP Γαλάτης <i>Galatian</i>	5 a VPPANMS ἐπιχορηγέω	d V3SRPI
d V3SAAI βασκαίνω <i>to</i>	to support	e NNMS ἐπικατάρατος
bewitch	b VPPANMS ἐνεργέω <i>to</i>	cursed
e V3SAPI προγράφω <i>to</i>	be at work in	f V3SPAI ἐμμένω <i>to</i>
write beforehand	c NGFS ἀκοή <i>hearing</i>	remain in
f VPRPNMS	6 a V3SAAI	g VPRPDNP
2 a V1SPAI	b V3SAPI	h VNAA
b VNAA μανθάνω <i>to learn</i>	7 a V2PPAM	11 a V3SPPI
c V2PAAI	b V3PPAI	b NNNS δῆλος <i>clear</i>
d NGFS ἀκοή <i>hearing</i>	8 a VPAANFS προοράω <i>to</i>	c V3SFMI
	see previously	

12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν^a ἐκ πίστεως, ἀλλ'. Ὁ ποιήσας^b ἡ αὐτὰ ζήσεται^c ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν^a ἐκ τῆς κατάρας^b τοῦ νόμου γενόμενος^c ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα,^d ὅτι γέγραπται.^e Ἐπικατάρατος^f πᾶς ὁ κρεμύμενος^g ἐπὶ ξύλου,^h 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία^a τοῦ Ἀβραὰμ γένηται^b ἐν Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν^c διὰ τῆς πίστεως. 15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω.^a ὅμως^b ἀνθρώπου κεκυρωμένην^c διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ^d ἢ ἐπιδιατάσσεται.^e 16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν^a αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει.^b Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός. Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν^c Χριστός. 17 τοῦτο δὲ λέγω.^a διαθήκην προκεκυρωμένην^b ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ ἑτετρακόσια^c καὶ τριάκοντα^d ἔτη^e γεγονώς^e νόμος οὐκ ἀκυροῖ,^f εἰς τὸ καταργῆσαι^g τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία,^a οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας. τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται^b ὁ θεός. 19 Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων^a χάριν^b προσετέθη,^c ἄχρις^d οὗ ἔλθῃ^e τὸ σπέρμα ὃ ἐπηγγελλται,^f διαταγείς^g δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου.^h 20 ὁ δὲ μεσίτης^a ἑνός οὐκ ἔστιν,^b ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστιν.^c 21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο.^a εἰ γὰρ ἐδόθη^b νόμος ὁ δυνάμενος^c ζωοποιῆσαι,^d ὄντως^e ἐκ νόμου ἂν

12 a V3SPAI	e V3SPMI	b χάριν therefore
b VPAANMS	ἐπιδιατάσσομαι to add	c V3SAPI προστίθημι to add to
c V3SFM I	to	d ἄχρις until
13 a V3SAAI ἐξαγοράζω to redeem	16 a V3PAPI	e V3SAAS
b NGFS κατάρα curse	b V3SPAI	f V3SRPI ἐπαγγέλλομαι to promise
c VPAMNMS	c V3SPAI	g VPAPNMS διατάσσω to command
d NNFS κατάρα curse	17 a V1SPAI	h NGMS μεσίτης mediator
e V3SRPI	b VPRPAFS προκυρώ to establish previously	20 a NNMS μεσίτης mediator
f NNMS ἐπικατάρατος cursed	c NANP τετρακόσιοι four hundred	b V3SPAI
g VPAMNMS κρεμάννυμι to hang on	d NANP τριάκοντα thirty	c V3SPAI
h NGNS ξύλον wood	e VPRANMS	21 a V3SAMO
14 a NNFS εὐλογία blessing	f V3SPAI ἀκυρώ to nullify	b V3SAPI
b V3SAMS	g VNAA καταργέω to nullify	c VPPMNMS
c V1PAAS	18 a NNFS κληρονομία inheritance	d VNAA ζωοποιέω to make alive
15 a V1SPAI	b V3SRMI χαρίζομαι to give grace	e ὄντως really
b ὅμως just as	19 a NGFP παράβασις transgression	
c VPRPAFS κυρώ to reaffirm		
d V3SPAI ἀθετέω to reject		

ἤν^f ἡ δικαιοσύνη. ²² ἀλλὰ συνέκλεισεν^a ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ^b τοῖς πιστεύουσιν.^c ²³ Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν^a τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα^b ἡ συγκλειόμενοι^c εἰς τὴν μέλλουσιν^d πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.^e ²⁴ ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς^a ἡμῶν γέγονεν^b εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν.^c ²⁵ ἐλθούσης^a δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν^b ἐσμεν.^c ²⁶ πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε^a διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁷ ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε,^a Χριστόν ἐνεδύσασθε.^b ²⁸ οὐκ ἐν^a Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἑλλήν^b, οὐκ ἐν^c δοῦλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ,^d οὐκ ἐν^e ἄρσεν^f καὶ θήλ^g.⁸ ἡ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε^h ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁹ εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ,^a ἡ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.^b

4 Λέγω^a δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος^b νήπιός^c ἐστίν,^d οὐδὲν διαφέρει^e δούλου κύριος πάντων ὢν,^f ² ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους^a ἐστὶ^b καὶ οἰκονόμους^c ἄχρι τῆς προθεσμίας^d τοῦ πατρός. ³ οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν^a νήπιοι,^b ὑπὸ τὰ στοιχεῖα^c τοῦ κόσμου ἡμεθα^d δεδουλωμένοι.^e ⁴ ὅτε δὲ ἤλθεν^a τὸ πλήρωμα^b τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν^c ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον^d ἐκ γυναικός, γενόμενον^e ὑπὸ νόμον, ⁵ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ,^a ἵνα τὴν υἰοθεσίαν^b

f V3SIAI	b V2PAMI ἐνδύω to	b V3SPAI
22 a V3SAAI συγκλείω to	clothe	c NAMP οἰκονόμος
b V3SAPS	28 a V3SPAI ἐνι there is	manager
c VPPADMP	b NNMS Ἑλλήν Greek	d NGFS προθεσμία set
23 a VNAA	c V3SPAI ἐνι there is	time
b V1PIPI φρουρέω to	d NNMS ἐλεύθερος free	3 a V1PIAI
c VPPPNMP συγκλείω	e V3SPAI ἐνι there is	b NNMP νήπιος child
d VPPAIFS	f NNNS ἄρσεν male	c NAMP στοιχεῖον
e VNAP ἀποκαλύπτω to	g NNNS θήλυς female	principle
24 a NNMS παιδαγωγός	h V2PPAI	d V1PIMI
guardian	29 a V2PPAI	e VPRPNMP δουλεύω to
b V3SRAI	b NNMP κληρονόμος	serve
c V1PAPS	heir	4 a V3SAAI
25 a VPAAGFS	Chapter 4	b NNNS πλήρωμα fullness
b NAMS παιδαγωγός	1 a V1SPAI	c V3SAAI ἐξαποστέλλω to
c V1PPAI	b NNMS κληρονόμος heir	send out
26 a V2PPAI	c NNMS νήπιος child	d VPAMAMS
27 a V2PAPI	d V3SPAI	e VPAMAMS
	e V3SPAI διαφέρω to	5 a V3SAAS ἐξαγοράζω to
	carry	redeem
	f VPPANMS	b NAFS υἰοθεσία adoption
	2 a NAMP ἐπίτροπος	as sons
	foreman	

ἀπολάβωμεν.^c ⁶ ὅτι δέ ἐστε^a υἱοί, ἐξαπέστειλεν^b ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον.^c Αββα^d ὁ πατήρ. ⁷ ὥστε οὐκέτι εἰ^a δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος^b ἡμῶν διὰ θεοῦ. ⁸ Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες^a θεὸν ἐδουλεύσατε^b τοῖς ἡμῶν φύσει^c μὴ οὐσι^d θεοῖς. ⁹ νῦν δὲ γνόντες^a θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες^b ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε^c πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ^d καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,^e οἷς πάλιν ἄνωθεν^f δουλεύειν^g θέλετε;^h

¹⁰ ἡμέρας παρατηρεῖσθε^a καὶ μῆνας^b καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς.^c

¹¹ φοβοῦμαι^a ὑμᾶς μή πως εἰκῇ^b κεκοπίκακα^c εἰς ὑμᾶς. ¹² Γίνεσθε^a ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι^b ὑμῶν. οὐδὲν με ἡδίκησατε.^c ¹³ οἶδατε^a δὲ ὅτι δι' ἀσθενείαν^b τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην^c ὑμῖν τὸ πρότερον,^d ¹⁴ καὶ τὸν πειρασμόν^a ἡμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε^b οὐδὲ ἐξεπτύσατε,^c ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ^d με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. ¹⁵ ἡμῶν ὁ μακαρισμός^a ὑμῶν; μαρτυρῶ^b γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες^c ἐδώκατέ^d μοι. ¹⁶ ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα^a ἀληθεύων^b ὑμῖν; ¹⁷ ζηλοῦσιν^a ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλείσαι^b ὑμᾶς θέλουσιν,^c ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.^d ¹⁸ καλὸν ἡμῶν ὁ ζῆλος^a ζῆλοῦσθαι^b ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι^b με πρὸς ὑμᾶς, ¹⁹ ἡμῶν ὁ τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδίνω^a ἡμῶν ὁ μέχρις^b οὗ

c V1PAAS ἀπολαμβάνω to receive	10 a V2PPMI παρατηρέω to watch closely	d V2PAMI
6 a V2PPAI	b NAMP μὴν a month	15 a NNMS μακαρισμός blessedness
b V3SAAI ἐξαποστέλλω to send out	c NAMP ἐνιαυτός year	b V1SPAI
c VPPAANS	11 a V1SPMI	c VPAANMP ἐξορύσσω to dig through
d NMS ἀββα father	b εἰκῇ in vain	d V2PAAI
7 a V2SPAI	c V1SRAI κοπιᾶω to work	16 a V1SRAI
b NNMS κληρονόμος heir	12 a V2PPMM	b VPPANMS ἀληθεύω to be truthful
8 a VPRANMP	b V1SPMI δέομαι to pray	17 a V3PPAI ζηλόω to desire
b V2PAAI δουλεύω to serve	c V2PAAI ἀδικέω to do wrong	b VNAA ἐκκλείω to alienate
c NDFS φύσις nature	13 a V2PRAI	c V3PPAI
d VPPADMP	b NAFS ἀσθενεία weakness	d V2PPAS ζηλόω to desire
9 a VPAANMP	c V1SAMI	18 a VNPM ζηλόω to desire
b VPAPNMP	d NANS πρότερος before	b VNPA πάρεμι to be present
c V2PPAI	14 a NAMS πειρασμός test	19 a V1SPAI ὠδίνω to suffer birth pangs
d NANP ἀσθενής weak	b V2PAAI ἐξουθενέω to treat with contempt	b μέχρις until
e NANP στοιχεῖον principle	c V2PAAI ἐκπτύω to scorn	
f ἄνωθεν from above		
g VNPA δουλεύω to serve		
h V2PPAI		

μορφωθῇ^c Χριστὸς ἐν ὑμῖν. ²⁰ ἤθελον^a δὲ παρεῖναι^b πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι^c τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι^d ἐν ὑμῖν. ²¹ Λέγετέ^a μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες^b εἶναι,^c τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;^d ²² γέγραπται^a γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν,^b ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης^c καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.^d ²³ ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης^a κατὰ σάρκα γεγέννηται,^b ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας^c ἔστι^d ἐπαγγελίας. ²⁴ ἅτινά ἐστιν^a ἀλληγορούμενα.^b αὗται γὰρ εἰσιν^c δύο διαθηκαί, μία μὲν ἀπὸ ὅρους Σινᾶ,^d εἰς δουλείαν^e γεννώσα,^f ἥτις ἐστίν^g Ἀγάρ,^h ²⁵ τὸ δὲ Ἀγάρ^a Σινᾶ^b ὅρος ἐστίν^c ἐν τῇ Ἀραβίᾳ,^d συστοιχεῖ^e δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει^f γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ²⁶ ἡ δὲ ἄνω^a Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα^b ἐστίν,^c ἥτις ἐστίν^d ἡ μήτηρ ἡμῶν. ²⁷ γέγραπται^a γάρ· Εὐφράνθητι,^b στείρα^c ἡ οὐ τίκτουςα,^d ῥῆξον^e καὶ βόησον,^f ἡ οὐκ ὠδίνουσα.^g ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης^h τὸν ἄνδρα. ²⁸ ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ^a ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ.^b ²⁹ ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς^a ἐδίωκε^b τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. ³⁰ ἀλλὰ τί λέγει^a ἡ γραφή; Ἐκβαλε^b τὴν παιδίσκην^c καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει^d ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης^e μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.^f ³¹ διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν^a παιδίσκης^b τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.^c

- c V3SAPS μορφώω to be formed
20 a V1SIAI
b VNPA πάρεμι to be present
c VNAA ἀλλάσσω to change
d V1SPMI ἀπορέω to be puzzled
21 a V2PPAM
b VPPANMP
c VNPA
d V2PPAI
22 a V3SRPI
b V3SAAI
c NGFS παιδίσκη female servant
d NGFS ἐλεύθερος free
23 a NGFS παιδίσκη female servant
b V3SRPI
c NGFS ἐλεύθερος free
24 a V3SPAI
b VPPPNP ἀλληγορέω to take figuratively

- c V3PPAI
d NGNS Σινᾶ Sinai
e NAFS δουλεία slavery
f VPPANFS
g V3SPAI
h NNFS Ἀγάρ Hagar
25 a NNFS Ἀγάρ Hagar
b NNNS Σινᾶ Sinai
c V3SPAI
d NDFS Ἀραβία Arabia
e V3SPAI συστοιχέω to correspond
f V3SPAI δουλεύω to serve
26 a ἄνω above
b NNFS ἐλεύθερος free
c V3SPAI
d V3SPAI
27 a V3SRPI
b V2SAPM εὐφραίνω to cause celebration
c NFS στείρα barrenness
d VPPANFS τίκτω to give birth to

- e V2SAAM ῥήγνυμι to burst
f V2SAAM βοάω to call
g VPPANFS ὠδίνω to suffer birth pangs
h VPPAGFS
28 a NAMS Ἰσαάκ Isaac
b V2PPAI
29 a VPAPNMS
b V3SIAI
30 a V3SPAI
b V2SAAM
c NAFS παιδίσκη female servant
d V3SFAI κληρονομέω to inherit
e NGFS παιδίσκη female servant
f NGFS ἐλεύθερος free
31 a V1PPAI
b NGFS παιδίσκη female servant
c NGFS ἐλεύθερος free

5 τῇ ἐλευθερίᾳ^a ἡμᾶς Χριστὸς ἡλευθέρωσεν.^b στήκετε^c οὖν ἢ καὶ μὴ πάλιν
 ζυγῷ^d δουλείας^e ἐνέχεσθε.^f 2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω^a ὑμῖν ὅτι ἐὰν
 περιτέμνησθε^b Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.^c 3 μαρτύρομαι^a δὲ πάλιν παντὶ
 ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ^b ὅτι ὀφειλέτης^c ἐστίν^d ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι.^e
 4 κατηγορήθητε^a ἅπὸ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε,^b τῆς χάριτος
 ἐξεπέσατε.^c 5 ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης
 ἀπεκδεχόμεθα.^a 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει^a οὔτε
 ἀκροβυστία,^b ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.^c 7 Ἐτρέχετε^a καλῶς· τίς
 ὑμᾶς ἐνέκοψεν^b ἢ τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;^c 8 ἡ πεισμονή^a οὐκ ἐκ τοῦ
 καλοῦντος^b ὑμᾶς. 9 μικρὰ ζύμη^a ὅλον τὸ φύραμα^b ζυμοῖ.^c 10 ἐγὼ πέποιθα^a εἰς
 ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε.^b ὁ δὲ ταρασσών^c ὑμᾶς βαστάσει^d τὸ
 κρίμα,^e ὅστις ἢ ἐὰν ᾔ.^f 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω,^a τί ἔτι
 διώκομαι;^b ἄρα κατήργηται^c τὸ σκάνδαλον^d τοῦ σταυροῦ.^e 12 ὄφελον^a καὶ
 ἀποκόψονται^b οἱ ἀναστατοῦντες^c ὑμᾶς. 13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ^a
 ἐκλήθητε,^b ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν^c εἰς ἀφορμὴν^d τῇ σαρκί, ἀλλὰ
 διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε^e ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ

Chapter 5

- 1 a NDFS ἐλευθερία
freedom
 b V3SAAI ἐλευθερώω to
set free
 c V2PPAM στήκω to
stand
 d NDMS ζυγός yoke
 e NGFS δουλεία slavery
 f V2PPPM ἐνέχω to
oppose
 2 a V1SPAI
 b V2PPPS περιτέμνω to
circumcise
 c V3SFAI ὠφελέω to be
of good use
 3 a V1SPMI μαρτύρομαι to
testify
 b VPPPDMS περιτέμνω to
circumcise
 c NNMS ὀφειλέτης debtor
 d V3SPAI
 e VNAA
 4 a V2PAPI καταργέω to
nullify
 b V2PPPI

- c V2PAAI ἐκπίπτω to fall
off
 5 a V1PPMI ἀπεκδέχομαι
wait eagerly for
 6 a V3SPAI ἰσχύω to be
strong
 b NNFS ἀκροβυστία
uncircumcision
 c VPPMNFS ἐνεργέω to
be at work in
 7 a V2PIAI τρέχω to run
 b V3SAAI ἐγκόπτω to
hinder
 c VNPP
 8 a NNFS πεισμονή
persuasion
 b VPPAGMS
 9 a NNFS ζύμη yeast
 b NANS φύραμα lump
 c V3SPAI ζυμώω to leaven
 10 a V1SRAI
 b V2PFAI φρονέω to
think
 c VPPANMS ταρασσώω to
trouble
 d V3SFAI βαστάζω to
carry

- e NANS κρίμα judgment
 f V3SPAS
 11 a V1SPAI
 b V1SPPI
 c V3SRPI καταργέω to
nullify
 d NNNS σκάνδαλον
stumbling block
 e NGMS σταυρός cross
 12 a ὄφελον How I wish!
How I hope!
 b V3PFMI ἀποκόπτω to
cut off
 c VPPANMP ἀναστατόω
to cause trouble
 13 a NDFS ἐλευθερία
freedom
 b V2PAPI
 c NAFS ἐλευθερία
freedom
 d NAFS ἀφορμή
opportunity
 e V2PPAM δουλεύω to
serve

Ἦ πεπλήρωται,^a ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις^b τὸν πλησίον^c σου ὡς ἑαυτόν.¹⁵ εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε^a καὶ κατεσθίετε,^b βλέπετε^c μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.^d
¹⁶ Λέγω^a δέ, πνεύματι περιπατεῖτε^b καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.^c
¹⁷ ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ^a κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, ταῦτα ἡ γὰρ ἑαυτοῖς ἀντίκειται,^b ἵνα μὴ ἂν ἑάν θέλητε^c ταῦτα ποιῆτε.^d
¹⁸ εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε,^a οὐκ ἐστὲ^b ὑπὸ νόμον.¹⁹ φανερά^a δὲ ἐστὶν^b τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἑστὶν^c πορνεία,^d ἀκαθαρσία,^e ἀσέλγεια,^f
²⁰ εἰδωλολατρία,^a φαρμακεία,^b ἔχθραι,^c ἔρις,^d ζῆλος,^e θυμοί,^f ἐριθειαι,^g διχοστασίαι,^h αἰρέσεις,ⁱ
²¹ ἡ φθόνοι,^a μέθαι,^b κῶμοι,^c καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω^d ὑμῖν ἡ καθὼς προεῖπον^e ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες^f βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.^g
²² Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν^a ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία,^b χρηστότης,^c ἀγαθωσύνη,^d πίστις,²³ πραῦτης,^a ἐγκράτεια.^b κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν^c νόμος.²⁴ οἱ δὲ τοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν^a σὺν τοῖς παθήμασιν^b καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.²⁵ εἰ ζῶμεν^a πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.^b
²⁶ μὴ γινώμεθα^a κενόδοξοι,^b ἀλλήλους

14 a V3SRPI	e NNFS ἀκαθαρσία	f VPPANMP
b V2SFAI	impurity	g V3PFAI κληρονομέω to
c πλησίον near	f NNFS ἀσέλγεια	inherit
15 a V2PPAI δάκνω to bite	debauchery	22 a V3SPAI
b V2PPAI κατεσθίω to	20 a NNFS εἰδωλολατρία	b NNFS μακροθυμία
eat up	idolatry	patience
c V2PPAM	b NNFS φαρμακεία	c NNFS χρηστότης
d V2PAPS ἀναλίσκω to	witchcraft	d NNFS ἀγαθωσύνη
consume	c NNFP ἔχθρα hostility	goodness
16 a V1SPAI	d NNFS ἔρις quarrel	23 a NNFS πραῖτης
b V2PPAM	e NNMS ζῆλος zeal	gentleness
c V2PAAS τελέω to	f NNMP θυμός wrath	b NNFS ἐγκράτεια
finish	g NNFP ἐριθεία selfish	self-control
17 a V3SPAI ἐπιθυμέω to	ambition	c V3SPAI
long for	h NNFP διχοστασία	24 a V3PAAI
b V3SPMI ἀντίκειται to	division	b NDNF πάθημα
be an opponent	i NNFP αἵρεσις sect	suffering
c V2PPAS	21 a NNMP φθόνος envy	25 a V1PPAI
d V2PPAS	b NNFP μέθη	b V1PPAS στοιχέω to
18 a V2PPPI	drunkenness	follow
b V2PPAI	c NNMP κῶμος orgy	26 a V1PPMS
19 a NNNP φανερός visible	d V1SPAI προλέγω to	b NNMP κενόδοξος
b V3SPAI	tell beforehand	conceited
c V3SPAI	e V1SAAI προλέγω to	
d NNFS πορνεία sexual	tell beforehand	
immorality		

προκαλούμενοι,^c ἀλλήλοις φθονοῦντες.^d

6 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ^a ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι,^b ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ^c καταρτίζετε^d τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος,^e σκοπῶν^f σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.^g 2 ἀλλήλων τὰ βάρη^a βαστάζετε,^b καὶ οὕτως ἁναπληρώσετε^c τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ^a τις εἶναι^b τι μηδὲν ὄν,^c ἡφρεναπατᾷ^d ἑαυτόν. 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω^a ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτόν μόνον τὸ καύχημα^b ἔξει^c καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον, 5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον^a βαστάσει.^b 6 Κοινωνεῖτω^a δὲ ὁ κατηχούμενος^b τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι^c ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾷσθε,^a θεὸς οὐ μυκτηρίζεται.^b 8 ὁ γὰρ ἑὰν σπείρῃ^c ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.^d 8 ὅτι ὁ σπείρων^a εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει^b φθοράν,^c ὁ δὲ σπείρων^d εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει^e ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες^a μὴ ἔγκακῶμεν,^b καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν^c μὴ ἐκλυόμενοι.^d 10 ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν,^a ἐργαζώμεθα^b τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα^c δὲ πρὸς τοὺς οἰκεῖους^d τῆς πίστεως. 11 Ἰδετε^a πηλίκους^b ὑμῖν γράμμασιν^c ἔγραψα^d τῇ ἐμῇ χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν^a εὐπροσωπῆσαι^b ἐν

- c VPPMNMP
προκαλέομαι to
provoke
d VPPANMP φθονέω to
envy
Chapter 6
1 a V3SAPS προλαμβάνω to
take beforehand
b NDNS παράπτωμα
trespass
c NNMP πνευματικός
spiritual
d V2PPAM καταρτίζω to
restore
e NGFS πραΰτης
gentleness
f VPPANMS σκοπέω to
watch out for
g V2SAPS
2 a NANP βάρος burden
b V2PPAM βαστάζω to
carry
c V2PFAI ἀναπληρώω to
fulfill
3 a V3SPAI

- b VNPA
c VPPANMS
d V3SPAI φρεναπατάω to
deceive
4 a V3SPAM δοκιμάζω to
test
b NANS καύχημα
something to boast
about
c V3SFAI
5 a NANS φορτίον burden
b V3SFAI βαστάζω to
carry
6 a V3SPAM κοινωνέω to
share in
b VPPPNMS κατηχέω to
instruct
c VPPADMS κατηχέω to
instruct
7 a V2PPPM
b V3SPPI μυκτηρίζω to be
mocked
c V3SPAS
d V3SFAI θερίζω to reap
8 a VPPANMS

- b V3SFAI θερίζω to reap
c NAFS φθορά
perishableness
d VPPANMS
e V3SFAI θερίζω to reap
9 a VPPANMP
b V1PPAS ἐγκακέω to
give up
c V1PFAI θερίζω to reap
d VPPPNMP ἐκλύομαι to
lose heart
10 a V1PPAI
b V1PPMS
c μάλιστα especially
d NAMP οἰκεῖος
belonging to the
household
11 a V2PAAM
b NDNP πηλίκος how
great
c NDNP γράμμα letter
d V1SAAI
12 a V3PPAI
b VNAA εὐπροσωπέω to
make a good
impression

σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν^c ὑμᾶς περιτέμεσθαι,^d μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ^e τοῦ
 Ἰησοῦ ἢ μὴ διώκωνται.^f ¹³ οὐδὲ γὰρ οἱ ἢ περιτεμνόμενοι^a αὐτοὶ νόμον
 φυλάσσουσιν,^b ἀλλὰ θέλουσιν^c ὑμᾶς περιτέμεσθαι^d ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ^e σαρκὶ
 καυχῶνται.^f ¹⁴ ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο^a καυχᾶσθαι^b εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ^c τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται^d ἢ καὶ ἐγὼ κόσμῳ.
¹⁵ ὅτε γὰρ ἢ περιτομή τί ἢ ἐστίν^a οὔτε ἀκροβυστία,^b ἀλλὰ καινὴ κτίσις.^c
¹⁶ καὶ ὅσοι τῷ κανόνι^a τούτῳ στοιχήσουσιν,^b εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος,^c καὶ
 ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. ¹⁷ Τοῦ λοιποῦ κόπους^a μοι μηδεὶς παρεχέτω,^b ἐγὼ
 γὰρ τὰ στίγματα^c ἢ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.^d ¹⁸ Ἡ χάρις τοῦ
 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

c V3PPAI ἀναγκάζω to
 compel
 d VNPP περιτέμνω to
 circumcise
 e NDMS σταυρός cross
 f V3PPPS
 13 a VPPPNMP περιτέμνω
 to circumcise
 b V3PPAI
 c V3PPAI
 d VNPP περιτέμνω to
 circumcise

e NDFS ὑμέτερος your
 f V3PAMS
 14 a V3SAMO
 b VNPM
 c NDMS σταυρός cross
 d V3SRPI
 15 a V3SPAI
 b NNFS ἀκροβυστία
 uncircumcision
 c NNFS κτίσις creation

16 a NDMS κανὼν rule
 b V3PFAI στοιχέω to
 follow
 c NNNS ἔλεος mercy
 17 a NAMP κόπος labor
 b V3SPAM παρέχω to
 present
 c NANP στίγμα mark
 d V1SPAI βαστάζω to
 carry